

عنوان مقاله:

بررسی محتوایی کتیبه های مساجد خراسان در عهد تیموری

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 5، شماره 17 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

محمدحسن الهی زاده - دانشگاه بیرجند

کبری محمددوست لشکامی

علی نجف زاده - دانشگاه بیرجند

خلاصه مقاله:

دوره تیموری از لحاظ معماری و هنر سرآمد دوره های اسلامی بشمار می رود. در این دوره از انواع هنرها بویژه خوشنویسی در نگارش کتیبه های تزئینی اماکن و بناها استفاده شد. مساجد از مهمترین اماکن فرهنگی، اجتماعی و مذهبی جامعه عصر تیموری است که در ساخت و تزئین آنها از ذوق و هنر خطاطان استفاده شد و خطاطان با کتیبه نگاری های متعدد و متنوع و با استفاده از مصالح مختلف و خطوط گوناگون مساجد را از توانایی های ذوقی و هنری خود آکنده کردند. از این رو شاهد تجلی هنر خوشنویسی اسلامی در قالب کتیبه های متنوع بر دیوارها، محرابها، گنبدها و مناره های مساجد به جامانده از عهد تیموری هستیم. از آنجا که تاکنون پژوهشی با محور محتوا و مضامین این کتیبه ها صورت نگرفته، تلاش شده است با بهره گیری از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی و به صورت کتابخانه ای و میدانی کتیبه های مساجد خراسان را از لحاظ نوع خط و محتوا بررسی کرده و ارتباط میان نوع خط، مضمون و موقعیت مکانی کتیبه ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم. نتایج حاصل نشان می دهد غالب کتیبه ها با دو نوع خط کوفی مرق و ثلث نوشته شده و بین کتیبه ها از نظر محتوا و کاربری بنا ارتباط و هماهنگی زیادی وجود دارد. این کتیبه ها در بردارنده محتواها و مضامینی هستند که بر اساس نیاز و ضرورت جامعه در جایگاه های مختلف مساجد نگارش و نصب شده اند. در پس حرکات افقی و عمودی خطوط کتیبه ها نیز مفاهیم زیباشناسی مبتنی بر مبانی اعتقادی و دینی نهفته است. علاوه بر این، کتیبه ها برای مراجعه کنندگان همچون رسانه های تبلیغاتی عمل می کردند و ابزاری مناسب برای تبلیغ سیاسی و مشروعیت بخشی حکومت بودند.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030272>

